तुर्माखाँद राजपत्र

तुर्माखाँद गाउँपालिकाद्वारा प्रकाशित

खण्ड १० संख्या ६ मिति २०८३ असार १३ गते

भाग २

तुर्माखाँद गाउँपालिकाको सूचना

तल उल्लिखित ऐन सुदूरपश्चिम प्रदेशको स्थानीय तहको कानून निर्माण प्रक्रिया सम्बन्धी ऐन २०७५ दफा २४ (५) तथा यस गाउँपालिकाको राजपत्र प्रकाशन सम्बन्धी कार्यबिधि २०७५ को दफा ९ (२) बमोजिम सर्वसाधारण जनताको जानकारीका लागि प्रकाशन गरिएको छ:

तुर्माखाँद गाउँपालिका महिला सञ्जाल गठन तथा परिचालन कार्यविधि, २०८३

प्रस्तावना: गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका वडास्तरदेखी नै महिलाहरुको नेतृत्वमा सरोकारवाला महिलाहरुको प्रतिनिधित्व वडास्तरिय महिला सञ्जाल मार्फत सुनिश्चित गर्दै गाउँ कार्यपालिका मातहतको सामाजिक

विकास समितिको प्रत्यक्ष मातहत रहने गरी महिला सञ्जालको गठन गरी सोही सञ्जाल मार्फत महिला विकास सम्बन्धी गाउँपालिका स्तरीय नीति निर्माण देखि कार्यान्वयन तहसम्म आवश्यकता अनुसार उनीहरुलाई संलग्न गराई समग्र तुर्माखाँद गाउँपालिकाको सर्वाङ्गीण विकासको मूलप्रवाहमा महिलालाई समावेश गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी तुर्माखाँद गाउँपालिकाले यो कार्यविधि तर्जुमा गरी लागु गरेको छ।

परिच्छेद - १

<u>प्रारम्भिक</u>

१) संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः १) यस कार्यविधिको नाम " **तुर्माखाँद गाउँपालिका महिला सञ्जाल गठन तथा परिचालन कार्यविधि, २०८३"** रहेको छ ।

२) यो कार्यविधि तुर्माखाँद गाउँपालिका क्षेत्रभर लागू हुनेछ र तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२) परिभाषा विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यवधिमाः-

(क) **"अध्यक्ष"** भन्नाले यस कार्यविधिको नियम ६ बमोजिम गठन हुने सञ्जालको अध्यक्षलाई सम्झनुपर्छ ।

तुर्माखाँद गाउँपालिका

(ख) "**कार्यपालिका**" भन्नाले तुर्माखाँद गाउँ कार्यपालिकालाई सम्झनु पर्दछ ।

(ग) "**कार्यालय**" भन्नाले तुर्माखाँद गाउँकार्यपालिकाको कार्यालयलाई सम्झनु पर्दछ ।

(घ) "**कार्यविधि**" भन्नाले महिला सञ्जाल गठन तथा परिचालन कार्यविधि, २०८३ लाई सम्झनुपर्दछ ।

(ङ) "**गाउपालिका**" भन्नाले तुर्माखाँद गाउँपालिकालाई सम्झनुपर्दछ ।

(च) **"पालिका स्तरिय सञ्जाल"** भन्नाले कार्यविधिको नियम ६ बमोजिमको सञ्जाललाई सम्झनुपर्दछ ।

(छ) "**वडा**" भन्नाले तुर्माखाँद गाउँपालिका मातहतको कुनैपनि वडालाई सम्झनुपर्दछ ।

(ज) **"वडा समिति"** भन्नाले सम्बन्धीत वडाको वडा समितिलाई सम्झनुपर्दछ ।

(झ) **"वडाध्यक्ष"** भन्नाले तुर्माखाँद गाउँपालिका मातहतको सम्बन्धीत वडाका वडाध्यक्षलाई सम्झनुपर्दछ।

(ञ) "**वडासचिव**" भन्नाले तुर्माखाँद गाउँपालिका सम्बन्धीत वडाको वडा सचिवलाई सम्झनुपर्दछ।

(ट) " **वडास्तरिय महिला सञ्जाल**" भन्नाले कार्यविधिको नियम ३ बमोजिम प्रत्येक वडामा गठन हुने महिला सञ्जाललाई सम्झनु पर्दछ ।

(ठ) "**सदस्य**" भन्नाले यस कार्यविधि बमोजिम गठन हुने सञ्जालका सदस्यलाई सम्झनुपर्दछ ।

(ड) "**सामाजिक विकास समिति**" भन्नाले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ बमोजिम सामाजिक क्षेत्र हेर्ने गाउँ कार्यापालिका मातहतको सामाजिक विकास समितिलाई सम्झनु पर्दछ ।

(ढ) "**संयोजक**" भन्नाले यस कार्यविधि बमोजिम गठन हुने महिला सञ्जालका संयोजकलाई सम्झनुपर्दछ ।

परिच्छेद - २

वडास्तरिय महिला सञ्जाल सम्बन्धी व्यवस्था

३) सञ्जालको गठनः- १) प्रत्येक वडामा महिला विकास सम्बन्धी योजना तथा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने काम समेतको लागि एक महिला वडस्तरिय महिला सञ्जाल रहनेछ ।

२) सञ्जालको गठन देहाय बमोजिम हुनेछः-

(क) सम्बन्धीत वडा समितिले तोकेको सम्बन्धीत वडाको महिलाहरु मध्येबाट एकजना — संयोजक

(ख) सम्बन्धीत वडाभित्रका टोल विकास संस्थाका अध्यक्ष वा निजले तोकेको टोल विकास संस्थाको पदाधीकारी वा सदस्यहरु एक- एक जना महिला सदस्य

(ग) महिलाको हक, हितको संरक्षण र सम्बर्द्धन वा समाज सेवाको विशेष योगदान पुर्याएका महिलाहरुमध्येबाट वडा समितिवाट मनोनित - चारजना सदस्य

(घ) वडा सचिव वा निजले तोकेको कर्मचारी सदस्य - सचिव

३) उपनियम २ को खण्ड ख र ग बमोजिमका सदस्यहरुको मनोनयन समावेशी सिद्धान्तको आधारमा वडा समितिले गर्नेछ ।

४) मनोनित सदस्यहरुको पदावधि २ बर्षको हुनेछ।

५) उपनियम ४ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि कुनै मनोनित सदस्यले आफ्नो पद अनुरुपको आचरण नगरेको वा जिम्मेवारी पूरा नगरेको भनी सञ्जालको बहुमत सदस्यले ठहर गरी वडा समितिमा सिफारिश गरेमा वडा समितिले त्यस्तो सदस्यलाई जुनसुकै समयमा पदबाट हटाउन सक्नेछ। तर, पदबाट हटाउनु अघि निजलाई आफ्नो सफाई पेश गर्ने मौकावाट वञ्चित गरिने छैन।

४) सञ्जालको बैठक र निर्णयः-

१) सञ्जालको बैठक कम्तीमा दुई महिनामा एक पटक सम्बन्धीत वडा कार्यालयमा वस्नेछ ।

२) संयोजकले तोकेको मिति, समय र स्थानमा समितिको बैठक बस्नेछ ।

३. सज्जालको बैठक हुनुभन्दा कम्तीमा चौविस घण्टा अगावै छलफल हुने विषयको कार्यसुची सहितको सुचना सदस्य सचिवले सदस्यहरुलाई दिनेछ।

४. सञ्जालको कुल सदस्य संख्याको पचास प्रतिशतभन्दा बढी सदस्यहरुको उपस्थित भएमा सञ्जालको बैठकको लागि गणपुरक संख्या पुगेको मानिनेछ।

५. सञ्जालको बैठकमा बहुमतको राय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा बैठकको अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णायक मत दिनेछ।

६. सञ्जालको वैठकको निर्णय बैठकको अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले प्रमाणित गरी राख्नेछ ।

७. सञ्जालको बैठकमा वडाध्यक्षलाई आमन्त्रण गर्नुपर्नेछ ।

५) सञ्जालको काम कर्तव्य र अधिकारः-

यस कार्यविधिको अन्यत्र नियममा उल्लेखित काम, कर्तव्य र अधिकारको अतिरिक्त सञ्जालको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-

(क) वडाभित्रका टोल विकास संस्थाहरुले सम्पादन गर्ने कार्यमा आवश्यक समन्वय तथा सहजीकरण गर्ने ।

(ख) महिला सशक्तीकरण तथा मुल प्रवाहीकरण सम्बन्धी कार्यक्रमहरुको तर्जुमा गरी वडा समितिमा पेश गर्ने।

(ग) वडाभित्र क्रियाशिल महिलासँग सम्बन्धीत संघ संस्थाहरुविच आवश्यक समन्वय एवम् सहजीकरण गर्ने।

तुर्माखाँद गाउँपालिका

(घ) वडाभित्रका महिलाहरुलाई उद्यमशील बनाउनका लागि आवश्यक क्षेत्र पहिचान गरी वडा समितिमा सिफारिस गर्ने।

(ङ) महिलालाई सर्वाङ्गीण विकासको मुल प्रवाहमा परिचालन गर्न अभियानमुलक कार्यहरु सञ्चालन गर्ने, गराउने।

(च) महिलालाई विकास निर्माण तथा समाज सेवाको क्षेत्रमा स्वयंसेवकको रुपमा परिचालन गर्ने, गराउने।

(छ) महिलासँग सम्बन्धीत विभिन्न संघ संस्था को क्षमता अभिवृद्धि गर्ने, गराउने ।

(ज) लैङ्गिक हिंसा नियन्त्रणका आवश्यक कार्यक्रमहरुको तर्जुमा गरी वडा समितिमा पेश गर्ने।

(झ) कार्यपालिका तथा वडा समितिले तोकेको अन्य कार्य गर्ने, गराउने।

परिच्छेद-३
पालिकास्तरिय महिला सञ्जाल

६) **सञ्जाल गठनः-**१) कार्यपालिका मातहतको सामाजिक विकास समितिको प्रत्यक्ष मातहतमा रहने गरी गाउँपालिका स्तरीय एक महिला सञ्जाल गठन देहाय बमोजिम हुनेछ,

(क) सबै वडाका सञ्जालका संयोजकहरुमध्येबाट आफूले छानेको एकजना – **अध्यक्ष**

(ख) सबै वडाका महिला सञ्जालका संयोजक सदस्य

(ग) महिलाको हक, हितको संरक्षण र सम्वर्द्धन वा समाज सेवाको क्षेत्रमा विशेष योगदान पुर्याएका महिलाहरुमध्येबाट कार्यपालिकाले मनोनयन गरेका पाँचजना -**सदस्य**

(घ) कार्यालयको महिला विकास शाखा हेर्ने शाखा प्रमुख - **सदस्य-सचिव**

२) उपनियम (१) को खण्ड (ग) बमोजिमका सदस्यहरुको मनोनयन समावेशी सिद्धान्तको आधारमा गरिनेछ ।

३) मनोनित सदस्यहरुको पदावधि दुई वर्षको हुनेछ।

४) उपनियम (३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि कुनै मनोनित सदस्यले आफ्नो पद अनुरुपको आचरण नगरेको वा जिम्मेवारी पुरा नगरेको भनी परिषद्को वहुमत सदस्यले ठहर गरी सामाजिक विकास समिति मार्फत कार्यपालिकामा सिफारिश गरेमा कार्यपालिकाले त्यस्तो सदस्यलाई जुनसुकै समयमा पदवाट हटाउन सक्नेछ। तर, पदबाट हटाउनु अघि निजलाई आफ्नो सफाई पेश गर्ने मौकाबाट वञ्चित गरिने छैन।

७) सञ्जालको बैठक र निर्णयः- १) सञ्जालको बैठक कम्तीमा दुई महिनामा एक पटक बस्नेछ।

२) अध्यक्षले तोकेको मिति, समय र स्थानमा सञ्जालको वैठक वस्नेछ ।

३) सञ्जालको बैठक हुनुभन्दा कम्तीमा चौविस घण्टा अगावै छलफल हुने विषयको कार्यसुची सहितको सूचना सदस्य सचिवले सदस्यहरुलाई दिनेछ ।

४) सञ्जालको कुल सदस्य संख्याको पचास प्रतिशत भन्दा बढी सदस्यहरुको उपस्थित भएमा परिषद्को बैठकको लागि गणपुरक संख्या पुगेको मानिनेछ ।

५) सञ्जालको बैठकमा बहुमतको राय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा बैठकको अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णायक मत दिनेछ।

६) सञ्जालको बैठकको निर्णय बैठकको अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले प्रमाणित गर्नेछ ।

७) बैठकमा संरक्षकलाई अनिवार्य आमन्त्रण गर्नु पर्नेछ।

८) सञ्जालको काम, कर्तव्य र अधिकारः

यस कार्यविधिको अन्यत्र नियममा उल्लिखित काम, कर्तव्य र अधिकारको अतिरिक्त सञ्जालको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः

(क) महिला विकास सम्बन्धी गाउँपालिकास्तरीय दीर्घकालिन नीतिको मस्यौदा तर्जुमा गरी सामाजिक विकास समितिमा पेश गर्ने।

(ख) महिला लक्षित गाउँपालिकास्तरीय वार्षिक कार्यक्रमहरुको तर्जुमा गरी सामाजिक विकास समितिमा पेश गर्ने।

(ग) गाउँपालिका क्षेत्रभित्र क्रियाशील महिलासँग सम्बन्धित विभिन्न संघ संस्थाहरुलाई गाउँपालिकामा सूचीकृत गर्ने र उल्लिखित संस्थाहरुको काम कारवाहीको रेखदेख तथा नियमन गर्ने।

(घ) गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका महिलाहरुलाई उद्यमशील बनाउनका लागि आवश्यक क्षेत्र पहिचान गरी सामाजिक विकास समितिमा सिफारिश गर्ने।

(ङ) गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका महिलाहरुलाई विकासको मुल प्रवाहमा परिचालन गर्न

अभियानमुलक कार्य सञ्चालन गर्ने, गराउने।

(च) महिला विकास, सशक्तीकरण एवम् मूलप्रवाहीकरण सम्बन्धी विषयमा सामाजिक विकास समितिमा सिफारिश गर्ने।

(छ) गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका महिलाहरुलाई विकास निर्माण तथा समाज सेवाको क्षेत्रमा स्वयंसेवकको रुपमा परिचालन गर्ने, गराउने।

(ज) गाउँपालिकामा सूचीकृत महिला सम्बन्धी संघ संस्थाको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने, गराउने।

(झ) कार्यपालिका तथा सामाजिक विकास समितिले तोकेको अन्य कार्य गर्ने, गराउने।

परिच्छेद-४
विविध

९) **भाग लिन नहुनेः** सञ्जालका कुनै सदस्य वा पदाधिकारीले आफ्नो निजी स्वार्थ भएको कुनै काम कुरामा भाग लिन हुदैन।

१०)उपसमिति वा कार्यदल गठन गर्न सक्नेः पालिकास्तरिय वा वडास्तरिय सञ्जालले यस कार्यविधि बमोजिम आफूले गर्नु पर्ने कुनै कार्य सम्पादन गर्नका निमित्त आवश्यकता अनुसार बढीमा पाँच सदस्यीय उपसमिति वा कार्यदल गठन गर्न सक्नेछ ।

११)परिश्रमिक, सुविधा तथा बैठक भत्ताः १) पालिकास्तरिय वा वडास्तरिय सञ्जालका पदाधिकारी तथा सदस्यले कार्यपालिकाले तोके बमोजिमको दरमा बैठक भत्ता पाउनेछन् ।

२) वर्षमा बढीमा ६ वटा सम्म बस्ने बैठकको लागि मात्र बैठक भत्ता उपलब्ध गराइनेछ।

१२)वार्षिक प्रतिवेदनः १) वडा सञ्जालले आफूले वर्षभरीमा सम्पादन गरेको काम कारवाहीको वार्षिक प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष समाप्त भएको एक महिनाभित्र सम्बन्धित वडाका वडाध्यक्ष र पालिका स्तरिय सञ्जाल समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ र वडाध्यक्षले उक्त प्रतिवेदन वडा समितिको बैठकमा प्रस्तुत गरी सामाजिक विकास समितिमा पेश गर्नु पर्नेछ।

२) पालिका स्तरिय सञ्जाल पदाधिकारीहरुले आफूले वर्षभरीमा सम्पादन गरेको काम कारवाहीको वार्षिक प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष समाप्त भएको एक महिनाभित्र सामाजिक विकास समितिका संयोजक समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ र सामाजिक विकास समितिका संयोजकले उक्त प्रतिवेदन सामाजिक विकास समितिको बैठकमा प्रस्तुत गरी कार्यपालिकामा पेश गर्नु पर्नेछ।

१३)निर्देशन दिन सक्नेः १) कार्यपालिका तथा सामाजिक विकास समितिले दिएको निर्देशन पालना गर्नु यस कार्यविधि बमोजिम गठित सञ्जालको कर्तव्य हुनेछ ।

१४)संरक्षक सम्बन्धी व्यवस्थाः १) सञ्जालको संरक्षक सामाजिक विकास समितिका संयोजक हुनेछन् ।

२) वडास्तरिय सञ्जालको संरक्षक सम्बन्धित वडाका वडाध्यक्ष हुनेछन् ।

१५)सहयोग गर्नु पर्नेः यस कार्यविधि बमोजिम गठित सञ्जालको काम कारवाहीको सम्बन्धमा आवश्यक सहयोग गर्नु सम्बन्धित सबैको कर्तव्य हुनेछ ।

१६)सञ्जालको विघटनः १) यस कार्यविधिमा उल्लिखित उद्देश्य बमोजिम काम गर्न नसक्ने वडा सञ्जाललाई सम्बन्धित वडाको वडा समितिले विघटन गर्न सक्ने र सोको जानकारी सामाजिक विकास समितिलाई गराउनु पर्नेछ।

२) यस कार्यविधिमा उल्लिखित उद्देश्य बमोजिम काम गर्न नसक्ने सञ्जाललाई सामाजिक विकास समितिको सिफारिसमा कार्यपालिकाले विघटन गर्न सक्नेछ।

१७)विषयगत समितिका संयोजक सञ्जालको अध्यक्ष हुन नपाउनेः यस कार्यविधिको अन्यत्र नियममा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि गाउँ कार्यपालिका मातहतको विषगत समितिका संयोजकहरु यस कार्यविधि बमोजिम गठन हुने सञ्जालको अध्यक्ष हुन पाउने छैनन् ।

१८)कार्यपालिकासँग सम्पर्कः पालिका स्तरिय सञ्जालले कार्यपालिकासँग सम्पर्क राखु पर्दा सामाजिक विकास समिति मार्फत राख्नु पर्नेछ ।

१९)**मापदण्ड बनाउने अधिकारः**यस कार्यविधिको कार्यान्वयन गर्नका लागि सामाजिक विकास समितिको सिफारिशमा कार्यपालिकाले आवश्यक मापदण्डको तर्जुमा गर्न सक्नेछ ।

२०)**बाधा अड्काउ फुकाउनेः** यस कार्यविधिमा उल्लिखित प्रावधान कार्यान्वयन गर्दा कुनै वाधा अड्काउ आईपरेमा कार्यपालिकाले निर्णय गरी त्यस्तो बाधा अड्काउ फुकाउन सक्नेछ ।

प्रमाणीकरण मिति २०८३।०३।११

आज्ञाले
देव राज चौधरी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

तुर्माखाँद गाउँपालिका